

5. ročník (II. pololetí)

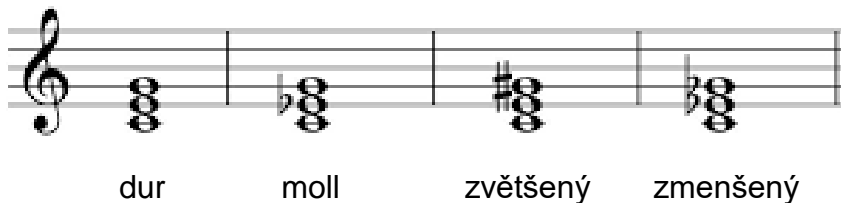
a) Opakování mollových stupnic a akordů s # a b

a moll	0 #
e moll	1 #
h moll	2 #
fis moll	3 #
cis moll	4 #
gis moll	5 #
dis moll	6 #
ais moll	7 #

a moll	0 b
d moll	1 b
g moll	2 b
c moll	3 b
f moll	4 b
b moll	5 b
es moll	6 b
as moll	7 b

b) Kvintakord – dur, moll, zmenšený, zvětšený

- Trojzvuk složený z 1., 3. a 5. stupně ze stupnice.
- Skládá se ze dvou tercií.
- Z durového kvintakordu tvoříme zvětšený tak, že zvýšíme kvintu o půltón.
- Z mollového kvintakordu tvoříme zmenšený tak, že snížíme kvintu o půltón.

c) Velké cyklické formy

- **Kantáta**
  - Rozsáhlejší vokálně instrumentální dílo pro sóla, sbor a orchestr.
  - Původně znamenala každou zpívanou skladbu (*cantare* = latinsky zpívat).
  - Největšího rozšíření dosáhla v první polovině 18. století.
  - Kantáty jsou světské i duchovní.
  - Střídají se recitativy, árie, sborové části, chorály, hudební přede hry a mezihry v libovolném počtu i pořadí.
  - Kantáta se liší od oratoria menším rozsahem a dramatičností.
  - Autoři kantát: J. S. Bach, S. Prokofjev, B. Smetana, A. Dvořák.

← Rukopis Bachovy Kávové kantáty.

• Oratorium

- Rozsáhlá skladba, zpravidla na duchovní (náboženské) téma, pro sóla, sbor a orchestr, která je prováděna koncertně (nescénicky).
- Vyvinulo se v Itálii z dialogů na náboženská témata, které byly zpívány v chrámech.
- Dějovou linií provází vypravěč formou recitativu, vypravěčem je zpravidla tenor.
- Text bývá přesnou citací bible či životopisů svatých.
- Oratorium velmi často zahajuje instrumentální předehra.
- Autoři oratorií: J. S. Bach, G. F. Händel, J. Haydn, L. van Beethoven, A. Dvořák, A. Honegger.

← Socha Jany z Arku na Places des Pyramides v Paříži (A. Honegger – oratorium *Jana z Arku na hranici*).

a) Dějiny hudby

- **Impresionismus – konec 19. století a začátek 20. století**
  - Jediný hudební styl vycházející z výtvarného umění.
  - Výraz *imprese* znamená vjem, dojem nebo otisk.
  - Název vznikl podle Monetova obrazu *Svítání*.
  - Jde o zachycení dojmu, okamžiku. Výraz „prchavý okamžik“ je základním impresionistickým pojmem.
  - Hlavní znaky – melodika celotónové stupnice, melodická útržkovitost, jasně členěná rytmika, uvolněná harmonie (akordy impresionistického zvuku), diatonika (celé tóny a půltóny) i chromatika (pouze půltóny), prvky exotické i středověké hudby, jemná dynamika a instrumentace (hraje nejčastěji příčná flétna, klavír, smyčce s dusítky, harfa, lesní roh, hoboj...).
  - C. Debussy, M. Ravel.

← *Imprese, východ slunce,*
Claude Monet.

A handwritten signature of Claude Debussy in black ink on a light-colored background. The signature is written in a cursive, flowing script.

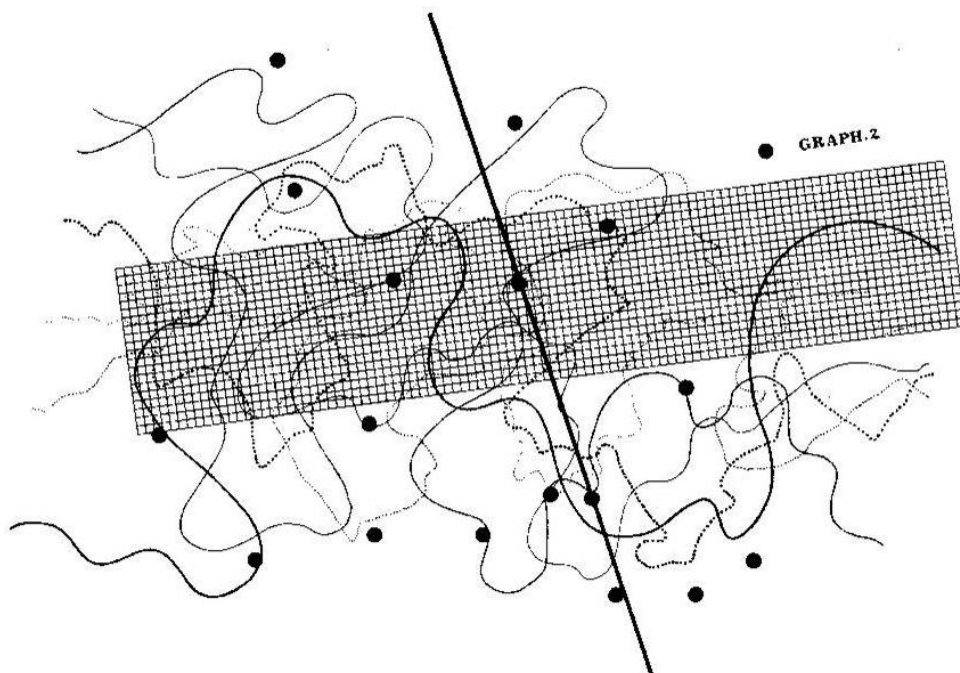
• Hudba 20. století

- Velmi nesourodý svět, nemůžeme hovořit o jednotném stylu.
- Každý autor hledá svou osobitou cestu.
- Protiromantické reakce, vliv jazzu, elektronické zvuky, hudební experimenty (vznik nahodilých tónových řad, jejich obraty, čtvrttónová hudba, grafické partitury).
- Pozdně romantická éra má svoje extrémy, využívá v největší možné míře harmonii a melodii, které dovedla na hranice možností.
- Vyznačuje se širokou pestrostí stylů a proudů.
- Vznikají styly jako např. neoklasicismus, expresionismus, neoprimitivismus; uplatňuje se také modernismus, avantgarda, atonalita, seriální hudba, minimalismus, aleatorní hudba aj.
- Všechny tyto názvy vznikaly jako snaha o orientaci ve velice nesourodém světě hudby 20. století.
- Návrat k lidovým kořenům – studium lidových písní obohatilo hudbu mnoha skladatelů, např. L. Janáček, B. Martinů, B. Bartók.
- Vznik muzikálů, filmové hudby, populární hudby.
- R. Strauss, S. Prokofjev, D. Šostakovič, A. Schönberg,
- I. Stravinskij, H. Villa-Lobos, A. Copland, G. Gershwin, L. Bernstein.
- L. Janáček, B. Martinů, J. Suk, V. Novák, A. Hába.

← Ukázka grafické partitury.

← J. Cage – *Fontana Mix*, grafická partitura.
